

Talepapir

Kirkeministeriet

Talepapir til ministerens besvarelse af KIU Alm. del Samrådspørgsmål A, samrådet den 18. maj 2016

I brev af 4. maj 2016 har Kirkeudvalget i et kommende samråd anmodet om en drøftelse af følgende spørgsmål efter ønske af Christian Langballe (DF):

Samrådsspørgsmål A

”Der ønskes en redegørelse for, om ministeren - og regeringen - er enig med Dansk Folkeparti i, at civilregistreringen fortsat skal ligge i folkekirkeligt regi, herunder oplysning om, hvorvidt spørgsmålet om, hvor civilregistreringen skal ligge er omfattet af frikommuneordningen og i givet fald hvordan, og hvis civilregistreringen flyttes til kommunen fra Folkekirken som led i en prøveordning, om regeringen så vil rejse krav om, at civilregistreringen flyttes tilbage, når prøveordningen er overstået?”

Dato: 18. maj 2016

Dokument nr. 57380-16

Sagsbehandler
Torben Stærgegaard

Talepapir (det talte ord gælder):

Jeg er blevet bedt om en redegørelse for *”om ministeren - og regeringen - er enig med Dansk Folkeparti i, at civilregistreringen fortsat skal ligge i folkekirkeligt regi, herunder oplysning om, hvorvidt spørgsmålet om, hvor civilregistreringen skal ligge er omfattet af frikommuneordningen og i givet fald hvordan, og hvis civilregistreringen flyttes til kommunen fra Folkekirken som led i en prøveordning, om regeringen så vil rejse krav om, at civilregistreringen flyttes tilbage, når prøveordningen er overstået?”*

Jeg går ud fra, at spørgsmålet hænger sammen med,

- at Københavns og Århus kommuner i fællesskab har arbejdet med et forslag om, *”at kommunernes Borgerservice/Folkeregister får adgang til at skrive i den digitale kirkebog på lige fod med folkekirken”* og at forslaget blev behandlet og vedtaget af Kultur- og fritidsudvalget i Københavns kommune i slutningen af april.

Det gav mig anledning til, at udtale til Kristeligt Dagblad, at det ikke er et *”sakramente for mig, at kirken har monopol på registreringen”*

ligesom det i optakten til et interview i TV2 News blev nævnt, at *"kirkeministeren ikke som sådan vil standse initiativet men finder det unødvendigt"*.

Inden jeg nærmere begrundet, hvorfor jeg og regeringen mener, at civilregistreringsopgaven fortsat skal ligge i folkekirken, er der 2 ting jeg gerne vil slå fast

- 1) forslagets ordlyd om, at kommunerne - på lige fod med folkekirken - skal have adgang til at skrive i den digitale kirkebog, kommer ikke på tale.

Kirkebogen er folkekirkens og indeholder information om de rent kirkelige handlinger som dåb, konfirmation og vielse m.fl.

Hvis kommunerne skal have adgang til noget, må det være til CPR-registret, hvor de civile registreringer om fødsel, navne og civilstand. m. fl. bliver registreret.

Det andet er, at

- 2) Civilregistreringsopgaven ikke skal ligge i folkekirken for folkekirkens skyld, men fordi det er en velfungerende ordning, som folkekirken løser effektivt. Og det er til gavn for samfundet som helhed.

Men nu til spørgsmålet, som vedrører nogle mere tekniske forhold, som jeg vil give en uddybende forklaring på.

Aftalen mellem KL og regeringen om at igangsætte nye frikommuneforsøg i 2016-2019 har det overordnede formål ”*at få ny viden og praktiske erfaringer, der kan bane vejen for en bedre opgaveløsning gennem effektiviseringer, regelforenklinger og bedre styring i alle kommuner.*”

Der er derfor med den aftale et fokus på en effektivisering af kommunernes nuværende opgaver, som - når vi ser bort fra Sønderjylland - ikke omfatter civilregistreringen.

Aftalen om frikommuneforsøg kan imidlertid ses i sammenhæng med udfordringsretten. Den indgår i den fælles målsætning om at fremme afbureaukratisering, hvor kernen i kriterierne for at iværksætte forsøg skal være at *lette det arbejde, der er tynget af procesregler.*

Mit svar, med hensyn til om civilregistreringen er omfattet af frikommuneaftalen, er derfor, at civilregistreringen ikke umiddelbart er omfattet af frikommuneaftalen. Men spørgsmålet kunne måske ses i sammenhæng med udfordringsretten, hvis en civilregistrering foretaget af kommunen kunne ses som en lettelse og være med til at afbureaukratisere opgaven.

Det centrale - efter min og regeringens synspunkt - er, at et eventuelt forsøg med civilregistrering i kommunerne skal kunne gøre det lettere for borgerne og billigere for samfundet.

Spørgsmålet er derfor, om det er det, som et sådant forsøg kan være med til at sikre?

Som sønderjyde er jeg selv omfattet af den sønderjyske ordning, som jeg derfor kender til. Ordningen er et levn fra den tid hvor Sønderjylland var tysk, og den blev opretholdt ved genforeningen i 1920. Den indebærer, at indbyggerne i Sønderjylland skal henvende sig til kommunen i spørgsmål om civilregistrering.

[Den sønderjyske ordning]

Ordningen er imidlertid ikke så lydefri, som man indimellem får indtrykket af, når spørgsmålet om civilregistreringen er til debat.

Med fokus på en effektiv - og på en for borgerne nem adgang til civilregistrering, vil jeg derfor nævne, at de sønderjyske kommuner, da jeg i 2007 var kirkeminister, fik adgang til den it-løsning, som folkekirken tog i brug i starten af 0'erne.

Det betød dog ikke, at borgerne i sønderjylland fik samme betjening som i resten af landet hvor man - nu hvor det hele er blevet digitalt - kan henvende sig, der hvor man bor, uanset hvor man er fødselsregistreret.

Borgere der er født og fødselsregistreret i Sønderjylland skal altid - uanset hvor de nu bor - henvende sig til den sønderjyske kommune, hvor de blev fødselsregistreret.

Det gælder i øvrigt også, at de sønderjyske kommuner ofte må henvende sig til folkekirken, når borgere, som er født uden for Sønderjylland, skal have udskrevet en ny attest eller ønsker en navneændring.

[Verificering og adgang til ministerialbøger]

Henvendelse i forbindelse med attesting hænger sammen med, at der stadig er en forholdsvis stor del af befolkningen - omkring 8-900.000 - som ikke har deres retsgyldige oplysninger i CPR. Her skal oplysninger findes i de håndførte ministerialbøger.

Det forhold, at de håndførte ministerialbøger i endnu 6-8 år er nødvendige at slå op i, er en praktisk udfordring, såfremt man vil give flere kommuner adgang til at civilregistrere, sådan som foreløbigt Købehavns Kommune lægger op til.

[Kommunale lukkedage og begravelse]

I forhold til den sønderjyske ordning er det i øvrigt en udfordring, at kommunekontoret er lukket mellem jul og nytår, og nogle steder også fredagen efter Kristihimmelfarts dag og grundlovsdag. På disse dage kan der ikke ske ekspedition af anmodninger om begravelse. Det betyder, at der sker begravelse uden at den nødvendige registrering af dødsfaldet er sket.

Endelig er kommunernes 5-dages uge et problem i forbindelse med begravelse af borgere, som var medlem af en trossamfund, hvor begravelse skal ske indenfor et døgn (muslimer) eller hurtigst muligt efter dødsfaldet (jøder). Her er folkekirkens 6-dages uge en fordel.

En overgang til en model der ligner den "sønderjyske model" vil derfor i forhold til borgerne indebære nogle forandringer, hvoraf nogle må betegnes som en egentlig serviceforringelse.

[Et frikommuneforsøg]

Et forsøg, som det København og måske også Århus lægger op til, skal efter min opfattelse vurderes ud fra, om det vil gavne borgerne og resultere i en mere effektiv ordning.

Jeg noterer mig i den forbindelse - og det er positivt - at forslaget, omfatter andet og mere end fødselsregistrering.

Fødselsregistrering er en af de opgaver, som borgerne - siden 2010 - slet ikke har. Den foretages nemlig af jordemoderen. De andre opgaver (navngivning, navneændring og anmodning om begravelse) udgør derimod den del af opgaven, som kræver en betydelig viden og indsats fra den myndighed der varetager opgaven.

Set i det perspektiv, at forsøget skal gøre det nemmere for borgerne og iøvrigt resultere i en effektivisering, er der særligt 2 forhold, som skal indgå i vurderingen af en eventuel ansøgning.

[Den nødvendige it-understøttelse og mere digitalisering]

Det fremgår af forslaget, at de sønderjyske kommuner har adgang til systemet *uden problemer og uden ekstra omkostninger*.

Det er ikke tilfældet.

Da de sønderjyske kommuner i 2007 fik adgang til det system, som Kirkeministeriet og folkekirken havde udviklet, skete det mod kommunernes fulde betaling af de udgifter, der var forbundet med udviklingen, og som blev gjort op til 3,5 mio. kr.

Derudover betaler de sønderjyske kommuner en årlig afgift for support af løsningen, og dertil alle udgifter i forbindelse med uddannelse af medarbejdere. Her vil jeg dog gøre opmærksom på,

at disse udgifter, som årligt beløber sig til godt 200.000 kr., er lave, fordi de sønderjyske kommuner har mange års erfaring med opgaven.

Såfremt der skal etableres en forsøgsordning, vil der være udgifter til ændringer af de eksisterende systemer, som jeg ikke tør anslå størrelsen af. Men at det er kommunerne, der skal afholde disse, kan der ikke være tvivl om.

En løsning, som giver en eller flere kommuner adgang til at varetage civilregistreringsopgaven på lige fod med folkekirken, vil være ret kompliceret at sætte i værk, fordi den skal kunne differentiere mellem løsninger.

Hvis, som det foreslås, borgerne selv kan vælge, af hvem de vil ekspederes, vil det kræve at de løsninger, som i dag findes på Borger.dk, udbygges med denne valgmulighed, men det vil ikke løse alle udfordringerne.

Lad mig give et par eksempler.

- Når en jordemoderen efter en fødsel har udtaget et CPR-nr., sender hospitalet en fødselsanmeldelse.
I 2 af 5 regioner sker dette digitalt via det system, som Kirkeministeriet og folkekirken stillede til rådighed allerede i 2007. Hvis borgeren, i eksempelvis København, skal oplyse, om anmeldelsen skal ekspederes af kommunen eller af folkekirken, vil der ske det modsatte af en afbureaukratisering, og det vil ikke give en effektivisering.

- Når dødsfald indtræder og lægen indsender en dødsattest, skal dette da ske til kommunen eller til folkekirken?

Begge hændelser er eksempler på, hvor bagudskuende forslaget er i forhold til den digitalisering, som Kirkeministeriet og folkekirken er langt med, og som man allerede, som jeg orienterede kirkeordførerne om i december, er i færd med at videreudvikle.

Som en konsekvens af Finansministeriets lov om obligatorisk digital selvbetjening er andelen af digitale henvendelser nemlig nu er så stor, at der ses på mulighederne for helt at afskaffe den manuelle sagsbehandling, i de sager hvor det er muligt.

Hvis dette sammenholdes med, at de 3 regioner, der endnu ikke bruger den digitale kanal til fødselsanmeldelse, som Kirkeministeriet og folkekirken stiller til rådighed, vil overgå til digital anmeldelse, giver det endnu mindre mening at flytte opgaven. Jeg er bekendt med, at 2 af de 3 regioner netop overvejer at overgå til digital anmeldelse.

[sagsbehandlers viden og kompetence til at udføre opgaven]

Foruden den it-mæssige understøttelse, som der bliver mere af, og som iøvrigt - med de planer der nu arbejdes med - vil fjerne en del af den manuelle sagsbehandling, skal der være medarbejdere, som kan bistå borgerne.

Københavns Kommune lægger i sit forslag vægt på, at kommunens borgerservice har god erfaring i "*medbetjening til de borgere, som ikke kan betjene sig selv digitalt*" samt "*at hjælpe borgerne med at betjene sig selv digitalt er en kerneopgave i borgerservice*".

Jeg er enig i, at det er vigtigt at bistå borgerne med at betjene it-løsningerne, men it-færdigheder er ikke tilstrækkelige til at løse opgaverne. Her er digitaliseringen - pardoksalt nok - med til at øge kravet til sagsbehandleren. Når den nye løsning, som forventes klar i løbet af næste år, bliver sat i drift, vil mange af opgaverne falde maskinelt på plads. Men de opgaver, der ikke umiddelbart falder maskinelt på plads, er de opgaver, hvor kravene til sagsbehandlerens viden om navnelovgivningen forøges.

I den kontekst - som jeg indledte med - at det skal blive nemmere for borgerne og samlet set mere effektivt, forekommer det vanskeligt at se for sig, hvordan en frikommune kan tilvejebringe de nødvendige ressourcer og den faglighed, som kræves, uden at det resulterer i en betydelig merudgift til civilregistreringen.

[Hvis forsøgsordning skal opgaven så tilbage]

Som jeg har givet udtryk for, har jeg svært ved at se, hvordan en ansøgning kan begrunde lettelser, afbureaukratisering og effektiviseringsgevinster ved en forsøgsordning.

Skulle det imidlertid være tilfældet, at en ansøgning peger på, at et forsøg vil give de ønskede virkninger, så bør forsøget iværksættes.

Hvis det gennem en evaluering af forsøget kan påvises, at forsøget førte til en bedre løsning, så vil det være naturligt, at forsøget fører til varige ændringer.

Derfor vil regeringen ikke stille krav om at civilregistreringen skal fratages forsøgskommunen og tilbageføres til folkekirken uanset udfald af forsøget.

[Hvor skal opgaven ligge]

Som jeg allerede har givet udtryk for, er det ikke af hensyn til folkekirken, at opgaven skal ligge der.

Når jeg og regeringen mener, at der er megen fornuft i, at opgaven skal forblive i folkekirken, skyldes det først og fremmest, at Den Ny Kirkebog og sidenhen en række yderligere moderniseringer har betydet at borgerne får fuld adgang til deres oplysninger.

Borgerne vil snart komme til at opleve at afgørelsen på eksempelvis en navneændring sker umiddelbart og uden anden sagsbehandling end den, som systemet og de selv udfører.

Når ministerialbøgerne, som endnu for 8-900.000 indbyggere rummer de retsgyldige oplysninger om navne og slægtsforhold m.m., har udspillet deres rolle, kan det være en overvejelse, om en placering af opgaven, som nu - i alle folkekirkens pastorater - fortsat er den mest optimale.

Det er mit anbefaling, at opgaven på det tidspunkt - hvis der er et politisk flertal for det - snarere bør samles i én central enhed fremfor at være spredt på mange fysiske enheder.

Vi skal imidlertid huske på, at selvom den digitale udvikling sker med rivende hast, så kan den enkelte civilregistrering handle om situationer i et menneskes liv, hvor nærhed og fysisk tilstedeværelse spiller en rolle, og på den baggrund ser jeg stadig folkekirken som en betydelig aktør, og er dermed enig med spørgeren om, at civilregistreringen skal forblive i folkekirken.

Tak for ordet.